

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-09-92-T
Datum: 27. novembar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsjedavajući
sudija Bakone Justice Moloto
sudija Christoph Flügge

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 27. novembra 2012. godine

TUŽILAC

protiv

RATKA MLADIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA DA SE SVJEDOČENJE SVJEDOKA
RM-333 SASLUŠA PUTEV VIDEO-KONFERENCIJSKE VEZE**

Tužilaštvo:
g. Dermot Groome
g. Peter McCloskey

Obrana Ratka Mladića:
g. Branko Lukić
g. Miodrag Stojanović

I. PROCEDURALNI KONTEKST I ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

1. Tužilaštvo je 4. oktobra 2012. godine podnijelo zahtjev u kojem je od Vijeća zatražilo da naloži da se svjedočenje svjedoka RM-333 15. januara 2013. godine sasluša putem video-konferencijske veze (dalje u tekstu: Zahtjev).¹ Tužilaštvo tvrdi da je u interesu pravde da svjedok RM-333 svjedoči iz zemlje prebivališta, putem video-konferencijske veze.² Ono tvrdi da je svjedočenje tog svjedoka dovoljno značajno da bi bilo nepravično nastaviti postupak bez njega i da korištenjem video-konferencijske veze neće biti nanesena neprimjerena šteta pravu optuženog da se suoči sa svjedokom.³ Tužilaštvo je dalje objasnilo da svjedok nije voljan da dođe da lično svjedoči u ovom predmetu zbog bojazni vezanih za njegovu bezbjednost i bezbjednost njegove porodice i straha da bi zbog svjedočenja mogao ostati bez posla.⁴ Na kraju, tužilaštvo tvrdi da, prema zakonima zemlje prebivališta svjedoka, Međunarodni sud ne može primorati svjedoka da lično pristupi sudu.⁵ Tužilaštvo takođe traži da Vijeće naloži Sekretarijatu da preduzme sve razumne mjere i obezbijedi da se video-konferencijska veza uspostavi u skladu s kriterijumima navedenim u jednoj ranijoj odluci Pretresnog vijeća u predmetu *Tadić*.⁶

2. Odbrana je 18. oktobra 2012. godine dostavila odgovor u kojem se protivi Zahtjevu (dalje u tekstu: Odgovor).⁷ Odbrana tvrdi da svjedok nije iznio valjane razloge iz kojih nije voljan da dođe da svjedoči u Haagu.⁸ U vezi s bojaznima svjedoka za bezbjednost, odbrana ističe da su svjedoku odobrene zaštitne mjere pseudonima i svjedočenja na zatvorenoj sjednici i da u Zahtjevu nije objašnjeno zašto se tim mjerama

¹ Zahtjev tužilaštva da se svjedočenje svjedoka RM-333 sasluša putem video-konferencijske veze, 4. oktobar 2012. godine (povjerljivo), par. 1, 9.

² Zahtjev, par. 1, 3, 9.

³ Zahtjev, par. 1, 6-8.

⁴ Zahtjev, par. 3, Dodatak A.

⁵ Zahtjev, par. 1, 4.

⁶ Zahtjev, par. 9; v. *Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevima odbrane da se pozovu i zaštite svjedoci odbrane i o svjedočenju putem video-konferencijske veze, 26. juni 1996. godine, par. 22.

⁷ Odgovor odbrane na Zahtjev tužilaštva da se svjedočenje svjedoka RM-333 sasluša putem video-konferencijske veze, 18. oktobar 2012. godine (povjerljivo), par. 2, Zaključak.

⁸ Odgovor, par. 2, 5-8.

ne mogu razriješiti svjedokove bojazni vezane za bezbjednost.⁹ Odbrana dalje tvrdi da odobravanje Zahtjeva ne bi bilo u interesu pravde i ističe da je prisustvo svjedoka u Haagu primjerenije iz sljedećih razloga: (a) omogućilo bi stranama u postupku da se bolje pripreme za ispitivanje; (b) omogućilo bi Vijeću da ima direktan uvid u njegovo ponašanje; (c) omogućilo bi Vijeću da odmah reaguje na tehničke poteškoće u cilju ekspeditivnosti suđenja; i (d) doprinijelo bi predodžbi o ozbiljnosti postupka i služilo bi odvratanju od eventualnog neprimjerenog ponašanja svjedoka tokom svjedočenja.¹⁰ Uz to, odbrana tvrdi da bi odlazak kod svjedoka radi obavljanja preliminarnih razgovora predstavljalo prevelik teret kako u pogledu vremena, tako i resursa.¹¹ Naposljetku, odbrana tvrdi da bi odobravanjem Zahtjeva bez potrebe bilo narušeno pravo optuženog da se suoči sa svjedokom, s obzirom na bezličnost kontakta i udaljenost koje podrazumijeva video-konferencijska veza.¹²

II. MJERODAVNO PRAVO

3. Vijeće podsjeća i upućuje na mjerodavno pravo vezano za odobravanje svjedočenja putem video-konferencijske veze, izloženo u jednoj ranijoj odluci.¹³

III. DISKUSIJA

4. Da bi se zadovoljio kriterijum za izdavanje odobrenja da se svjedočenje sasluša putem video-konferencijske veze potrebno je da utvrditi da li je saslušavanje svjedoka na taj način u interesu pravde. Treba razmotriti i konkretne okolnosti svakog zahtjeva. Vijeće je analiziralo argumente strana u postupku, a razmotriće da li je zatraženo svjedočenje putem video-konferencijske veze u skladu s interesima pravde.

5. Vijeće se u prethodnoj odluci bavilo nizom faktora koje je iznijela odbrana.¹⁴ To su: prava optuženog, mogućnost Vijeća da ocijeni ponašanje svjedoka, uticaj eventualnih kašnjenja iz tehničkih razloga na ekspeditivnost suđenja i predodžba o ozbiljnosti

⁹ Odgovor, par. 7-8.

¹⁰ Odgovor, par. 10.

¹¹ Odgovor, par. 11.

¹² Odgovor, par. 2, 12.

¹³ Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se svjedočenje svjedoka RM-088 sasluša putem video-konferencijske veze, 1. novembar 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa svjedokom RM-088), par. 3.

¹⁴ Odluka u vezi sa svjedokom RM-088, par. 6, 9-11.

postupka. Pored toga, odbrana nije iznijela nikakve konkretne argumente o tim faktorima kad je riječ o svjedoku RM-333. Stoga Vijeće konstatuje da ti faktori ne govore protiv odobravanja zahtjeva.

6. Strane u postupku, po svemu sudeći, ne osporavaju značaj svjedokovog svjedočenja. Pošto je pregledalo rezime svjedočenja tog svjedoka na osnovu pravila 65ter, Vijeće se uvjerilo da je njegovo svjedočenje dovoljno značajno da bi prema strani u postupku koja poziva svjedoka bilo nepravično da se postupak nastavi bez njega. Taj faktor govori u prilog odobravanju Zahtjeva.

7. Tužilaštvo je iznijelo dva razloga iz kojih svjedok nije voljan da lično svjedoči u Haagu: bojazni za vlastitu bezbjednost i bezbjednost njegove porodice i strah da bi mogao ostati bez posla zbog negativnih reakcija na njegovo svjedočenje. Što se tiče bojazni za bezbjednost svjedoka, Vijeće podsjeća da su svjedoku odobrene sveobuhvatne zaštitne mjere i da se te zaštitne mjere i dalje primjenjuju u ovom predmetu na osnovu pravila 75(F)(i) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹⁵ Zbog toga nije jasno, a u Zahtjevu nije podrobnije objašnjeno, zašto bi svjedočenje u Haagu predstavljalo veću opasnost po bezbjednost svjedoka ili njegove porodice, ili po njegov posao, nego svjedočenje putem video-konferencijske veze. Vijeće konstatuje da razlozi iz kojih svjedok nije voljan da lično svjedoči u Haagu ne govore u prilog odobravanju Zahtjeva.

8. Odbrana tvrdi da bi fizičko prisustvo svjedoka u Haagu omogućilo stranama u postupku da se bolje pripreme za njegovo ispitivanje. Ona dodaje da bi odlazak kod svjedoka radi takvih priprema predstavljalo prevelik teret. Mada možda postoje okolnosti koje idu u prilog tome da svjedok lično svjedoči u Haagu i tako omogući stranama u postupku da se bolje pripreme za njegovo ispitivanje, odbrana nije konkretno navela te okolnosti u vezi sa svjedokom RM-333, niti Vijeće vidi ikakav razlog za to. Konkretno, odbrana govori o prevelikom teretu koji *bi* predstavljao odlazak kod svjedoka, a da

¹⁵ V. *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-A, Odluka po hitnom zahtjevu tužilaštva za dodatne zaštitne mjere za svjedoka [RM-333], 10. april 2012. godine (povjerljivo). Vijeće napominje da je u dispozitivu te odluke naloženo “da ovaj Svjedok u predmetu *Karadžić* mora svjedočiti na zatvorenoj sjednici”, ali tu odluku, posebno zbog konstatacije Žalbenog vijeća da “okolnosti iziskuju pojačanje”, tumači kao pojačanje zaštitnih mjera, a ne samo kao izmjenu za potrebe predmeta *Karadžić*.

pritom nije navela da smatra da je takav odlazak neophodan za pripremu za unakrsno ispitivanje svjedoka. U takvim okolnostima, Vijeće konstatuje da taj faktor, onako kako ga je izložila odbrana, ne govori protiv odobravanja Zahtjeva.

9. Tužilaštvo navodi da Međunarodni sud nema ovlaštenje da primora svjedoka da lično svjedoči u Haagu zbog domaćih zakona zemlje prebivališta svjedoka. Prema riječima tužilaštva, taj faktor treba uzeti u obzir prilikom odlučivanja da li da se odobri Zahtjev. Vijeće napominje da svjedocima može izdavati naloge *subpoena* i tako im naložiti da svjedoče. Pored toga, države imaju obavezu da sarađuju s Međunarodnim sudom na osnovu člana 29 Statuta, na primjer tako što uručuju naloge *subpoena*. Uprkos tome, osigurati nečije prisustvo u Haagu, kao svjedoka ili optuženog zbog nepoštovanja suda (u slučaju da je podignuta optužnica zbog nepostupanja po nalogu *subpoena*), nije uvijek moguće bez praktičnih problema, a može i potrajati. Nadalje, Vijeće napominje da je svjedok i dalje spreman da pomogne Vijeću u njegovom zadatku utvrđivanja istine tako što će svjedočiti, mada samo putem video-konferencijske veze. Vijeće primjećuje da se u Zahtjevu navodi da svjedok zaista ne želi, a ne samo da mu ne odgovaralo, da lično svjedoči u Haagu. U takvim okolnostima, Vijeće konstatuje da taj faktor govori u prilog odobravanju Zahtjeva.

10. Uzimajući u obzir sve dosad navedeno, a posebno spremnost svjedoka da svjedoči pred Vijećem, i imajući u vidu da tužilaštvo samo u izuzetnim slučajevima traži od Vijeća da naloži svjedočenje putem video-konferencijske veze, Vijeće zaključuje da je u skladu s interesima pravde da naloži da svjedok RM-333 svjedoči putem video-konferencijske veze.

11. Što se tiče zahtjeva tužilaštva da Vijeće naloži Sekretarijatu da postupi u skladu s kriterijumima navedenim u odluci koju je 1996. donijelo Pretresno vijeće u predmetu *Tadić*, Vijeće smatra da takva uputa nije neophodna budući da Sekretarijat ima znatno iskustvo i u potpunosti je sposoban da organizuje video-konferencijsku vezu koja zadovoljava kriterijume ovog Vijeća.

IV. DISPOZITIV

12. Iz gore navedenih razloga, na osnovu pravila 81bis Pravilnika, Vijeće

ODOBRAVA Zahtjev;

ODBIJA zahtjev tužilaštva da naloži Sekretarijatu da postupi u skladu s kriterijumima koje je 1996. godine utvrdilo Pretresno vijeće u predmetu *Tadić*;

TRAŽI od Sekretarijata da bude u kontaktu s zemljom prebivališta svjedoka kako bi se pronašla odgovarajuća lokacija za svjedočenje putem video-konferencijske veze i da preduzme sve druge neophodne mjere kako bi obezbijedio da svjedok RM-333 15. januara 2013. svjedoči putem video-konferencijske veze iz zemlje prebivališta.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orié,
predsjedavajući

Dana 27. novembra 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]